

УДК 338.45

Співак С.М., к.е.н., доц.

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Spivak S., Ph.D., Assoc. Prof.

SYSTEM APPROACH TO THE ENTERPRISE COMPETITIVENESS MANAGEMENT

Управління конкурентоспроможністю підприємства – це діяльність, в основі якої лежить формування управлінських рішень, спрямованих на протистояння різним зовнішнім впливам для досягнення відповідних поставлених стратегічних цілей.

Конкуренція (від латів. *concurrere* – змагатися) – змагання між учасниками ринку за кращі умови виробництва, купівлі і продажу товарів, яке зумовлене об'єктивними умовами поточного стану економіки в певний період. [2]

Поняття «конкурентоспроможність підприємства» було введено в науковий оборот М. Є. Портером [3], конкурентна перевага характеризується ним як «продуктивність використання ресурсів», де критерієм є рентабельність виробництва. Конкурентна перевага визначається набором характеристик, якостей товару чи послуги, які створюють певну перевагу над конкурентами.

Метою управління конкурентоспроможністю підприємства є забезпечення життєздатності та сталого функціонування підприємства за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі.

Основними напрямками системи управління конкурентоспроможністю підприємства є [1]:

1. Подолання (зниження) кількості деструктивних факторів впливу на рівень конкурентоспроможності підприємства;
2. Нарощування конкурентних переваг підприємства;
3. Забезпечення гнучкості управлінських рішень відповідно до умов конкуренції на певному ринку.

Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства реалізуються такі функції управління:

- цілевстановлення - обумовлює орієнтацію управління конкурентоспроможністю підприємства на досягнення певних цілей, під якими розуміється майбутній рівень конкурентоспроможності об'єкта управління, якого передбачається досягти;
- планування - передбачає формування стратегії і тактики реалізації цілей і завдань, розробку програм, складання планів і графіків реалізації окремих заходів нарощування конкурентоспроможності як в цілому по підприємству, так і по його окремих структурних підрозділах;
- організація - забезпечує практичну реалізацію прийнятих планів і програм; з нею пов'язані питання розподілу матеріальних, фінансових та трудових ресурсів між окремими напрямками операційної діяльності; також в процесі організаційної діяльності забезпечується необхідна узгодженість дій операційних підрозділів та окремих фахівців в реалізації прийнятих планів;
- контроль - забезпечує нагляд і перевірку відповідності досягнутого рівня конкурентоспроможності підприємства поставленим вимогам; передбачає розробку стандартів для контролю у вигляді системи кількісних показників, що дають змогу перевірити результативність процесу реалізації вироблених планів та програм, або їх

окремих заходів, своєчасно вносити зміни, які сприяють досягненню поставленої мети підприємства;

- мотивація - забезпечує використання мотиваційних (як економічних, так і психологічних) регуляторів активності суб'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства.

Процес управління конкурентоспроможністю підприємства включає в себе наступні дії: моніторинг конкурентного середовища та оцінку конкурентної ситуації в галузі та на ринку; діагностування конкурентоспроможності підприємства та його основних суперників; конкурентне позиціонування підприємства; розробка концепції та стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства; реалізація конкурентної стратегії підприємства.

Система управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою багатофункціональну систему, що складається з комплексу взаємопов'язаних елементів, що створюють певну цілісність. Структуру системи управління конкурентоспроможністю формують структурних елементів, реалізація яких сприяє результативному здійсненню управлінських рішень у певній сфері діяльності. Кожен з елементів системи, у свою чергу, також може розглядатися як система, що включає різноманітні системоутворюючі компоненти (див.рис.1.).

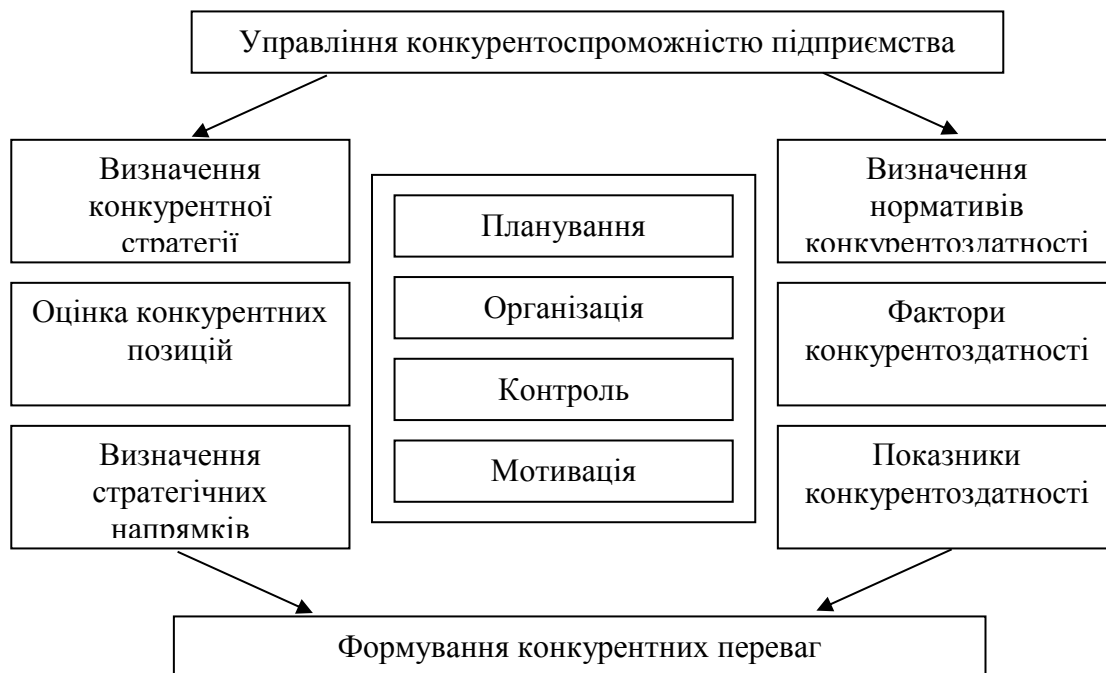

Рис. 1. Система управління конкурентоспроможністю підприємства

Таким чином, система управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою сукупність підсистем, що відображують агреговані комплекси дій по підвищенню конкурентних можливостей підприємства.

Література

1. Балабанова Л. В. Управление конкурентоспособностью предприятий на основе маркетинга : [монография] / Л. В. Балабанова, А. В. Кривенко. – Донецк: ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2004. – 147 с.
2. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. — / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль. - Львів : Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.
3. Портер М. Конкуренция. / М. Портер. – [2-е изд., изм. и доп.]. – М. : Издательство НОРМА-М, 2005. – 608 с.